

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

DIREKTORAT ZA TURIZEM IN INTERNACIONALIZACIJO

Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 400 32 00
F: 01 400 36 11
E: gp.mgrt@gov.si
www.mgrt.gov.si

PO SEZNAMU

Številka: 510-30/2013

Datum: 30.5.2013

Zadeva: Prošnja za informacije glede ovir pri gospodarskem sodelovanju z ZDA

Spoštovani!

Pogajanja za trgovinski sporazum med EU in ZDA, t.i. Čezatlantsko partnerstvo za trgovino in naložbe (*Transatlantic Trade and Investment Partnership –TTIP*) naj bi se predvidoma začela že julija letos, vendar tako v EU kot v ZDA že potekajo postopki za sprejem pogajalskih stališč. Namen tega sporazuma je poleg odprave carin tudi odprava raznih drugih ovir, ki se pojavljajo pri dostopu na trg, to je, da se v čim večji meri poenotijo standardi, vzajemno priznajo razni certifikati, poenostavijo postopki pridobivanja raznih dovoljenj in priznavanja kvalifikacij, s čimer bi se pomembno zmanjšali stroški za podjetja na obeh straneh.

Da bi Evropska komisija med pogajanja lahko ustrezno zastopala interese evropskih in s tem tudi slovenskih podjetij potrebuje konkretne informacije o trenutnem stanju na področju trgovine med EU in ZDA. Predvsem jih zanima, kje se pojavljajo težave, omejitve, prepovedi, kratka pravne ovire ali prakse, ki onemogočajo slovenskim podjetjem dostop na trg ZDA, določajo diskriminatorne pogoje in ne zagotavljajo slovenskim podjetjem enake obravnave kot so jo deležna domača ameriška podjetja. Gre za ovire, ki se pojavljajo tako na zvezni ravni, na ravni provinc ali pa na ravni posameznih zveznih držav.

Dostop do trga je lahko omejen na različne načine. V nadaljevanju primeroma podajamo posamezna področja, kjer se takšne ovire pojavljajo in povzročajo podjetjem težave pri poslovanju.

Na področju t.i. **tujih investicij** bi bile še posebej koristne informacije glede specifičnih ukrepov, ki so sprejeti na nivoju posameznih držav in imajo za posledico uvedbo nasprotnih obvez vezanih na tuje investicije in njihove investitorje, med katerimi je najpogostejši ukrep vezana trgovina ali ukrep, ki določa obveznost oz. vsebnost določenega obsega proizvodov domačega porekla.

Na področju **storitev** se lahko pojavljajo različni diskriminatorni ukrepi, ki tujim podjetjem nalagajo zahteve in pogoje, ki za domača podjetja ne veljajo in tako tuja podjetja postavljajo v neenakopraven položaj. Ponavadi tovrstni ukrepi veljajo za finančne storitve in storitve samostojnih poklicev. Paleta tovrstnih omejevalnih ukrepov je lahko zelo različna, od t.i. »economic needs« preverjanj, pogojev vezanih na stalno prebivališče ali državljanstvo, do omejitve višine deleža tujega kapitala in raznih drugih dodatnih zahtev.

Drugo področje, kjer pri storitvah v največji meri naletimo na probleme, je področje t.i. domače zakonodaje, ki predpisuje postopke in zahteve za pridobivanje raznih dovoljenj, za priznavanje poklicnih kvalifikacij ter različne tehnične standarde. Tovrstni primeri diskriminatornih ovir so npr. predolgi in prezapleteni postopki priznavanja poklicnih kvalifikacij, pretirane zahteve, neodzivnost organov na vloge podjetij, preširoka diskrecijska pravica pri podeljevanju dovoljenj, pomanjkljivi obrazci oz. obrazci, ki jih ni mogoče izpolniti, nezmožnost pritožbe na prizivni organ, itd...

Na področju trgovine z **blagom** so pogoste različne zahteve po pridobitvah certifikatov za vstop na ameriški trg, ki so povezane z velikimi dodatnimi stroški, predpisi, ki omejujejo uporabo določenih polizdelkov, ki niso bili proizvedeni ali testirani v ZDA. Pojavljajo se drugačni tehnični standardi, zaradi katerih je potrebno prilagoditi proizvodnjo posebej za ta trg, dodatne zahteve po označevanju izdelkov, ki povzročajo dodatne stroške itd... Težave se lahko pojavljajo tudi zaradi neodzivnosti uradnih oseb, lahko je onemogočena možnost pritožbe itd.

V okviru pogajanj se bo zasledoval še en pomemben cilj za evropsko gospodarstvo in sicer dostop na trg **javnih naročil** v ZDA in to na vseh administrativnih ravneh in zagotovitev recipročnosti. Slovenija ima velik interes, da bi se ob tem odprl tudi trg javnih naročil na obrambnem področju.

Resna pravna ovira na zvezni ravni je DFARS, predpis, ki določa, da lahko na javnih razpisih US Department of Defense sodelujejo samo podjetja, ki izpolnjujejo pogoj, da so iz kvalificirane države. Slovenija nima podpisanega Memoranduma o recipročnih nabavah z Vlado ZDA, zato nima statusa kvalificirane države in posledično nima enakega položaja kot druge države članice EU, ki so omenjeni memorandum z ZDA podpisale. Po razpoložljivih podatkih imajo težave slovenska jeklarska podjetja.

ZDA trg javnih naročil je relativno zaprt. Omejitve na zvezni ravni postavlja tudi tako imenovan *Berry Amendment*, ki določa predpogoj »status kvalificirane države« tudi za nevojaška in neobrambna javna naročila. Probleme predstavlja tudi Buy America(n).

Zato vas prosimo, da od vaših članov pridobite konkretne informacije s konkretnimi primeri o tem, kje na področju sodelovanja z ZDA so ovire, tako pri dostopu na trg, kot pri samem poslovanju na tem trgu, kje so potrebne posebne prilagoditve za trg ZDA zaradi drugačnih standardov in sicer na zvezni ravni ali na ravni držav.

Za primer, kako konkretne naj bodo informacije primeroma navajamo nekaj vprašanj v zvezi z ovirami pri dostopu na trg javnih naročil na obrambnem in vojaškem področju:

- Katera podjetja so imela težave oziroma imajo težave pri sodelovanju na javnih razpisih US Department of Defense (gre za javna naročila na področju obrambe in varnosti)?
- Kdaj so želela sodelovati? Opišite, prosim, kako je potekala komunikacija, s kom so komunicirali, kakšen je bil odgovor ameriške strani.
- Ali so podjetja želela sodelovati kot izvajalci, ponudniki, podizvajalci?
- Za katere izdelke je šlo (tarifna številka, zaželeni podatki o količini in vrednosti)?
- Ali se podobni primeri pojavljajo tudi pri sodelovanju na javnih razpisih za druge vrste izdelkov (npr. tekstil, hrana, sanitetni material...)? Prosim, opišite težave (glej vprašanja zgoraj)
- Ali imajo podjetja negativne izkušnje pri sodelovanju na javnih razpisih na nivoju zveznih držav oziroma drugih subjektov? Kakšne so izkušnje? Kje so bile težave? Za katere zvezne države gre, za katera podjetja, za katere izdelke?

Prosim, da nam vse zbrane informacije posredujete najkasneje do 14. junija 2013 na e-naslov: mirjam.zdovc@gov.si, eutrade.mg@gov.si, da jih bomo lahko v ustreznem času posredovali na Evropsko komisijo. Prosimo vas tudi, da člane seznanite s tem, da bodo zbrane informacije posredovane v Bruselj.

Zavedamo se, da naša prošnja podjetjem, ki imajo izkušnje s poslovanjem na trgu ZDA, prinaša kar nekaj dodatnega dela, vendar bo Evropska komisija v pogajanjih z ZDA le na podlagi tovrstnih podatkov lahko poskusila izpogajati takšne konkretne rešitve, ki bodo za rezultat imele znižanje stroškov in olajšanje poslovanja slovenskim podjetjem.

S spoštovanjem,

mag. Marjan Hribar
generalni direktor

Poslano:

- GSZ – CEP, Aleš Cantarutti (ales.cantarutti@gzs.si)
- Energetska zbornica Slovenije, Niko Martinec (niko.martinec@ezs.si)
- Združenje za gozdarstvo, Jože Strle (joze.strle@gzs.si)
- Združenje za papirno in papirno predelovalno industrijo, Petra Prebil Bašin (petra.prebil.basin@gzs.si)
- Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materiala, Jože Renar (joze.renar@gzs.si)
- Združenje kovinskih materialov in nekovin, Martin Debelak (martin.debelak@gzs.si)
- Združenje za inženiring, Vekoslav Korošec (vekoslav.korosec@gzs.si)
- Združenje grozdov in tehnoloških mrež pri GZS, Simona Rataj (simona.rataj@gzs.si)
- Zbornica elektronske in elektroindustrije, Janez Renko (janez.renko@gzs.si)
- Združenje kemijske industrije, mag.Marko Vresk (zki@gzs.si)
- Združenje kovinske industrije, mag.Janja Petkovšek (janja.petkovsek@gzs.si)
- Združenje za informatiko in telekomunikacije, Dušan Zupančič (dusan.zupancic@gzs.si)
- Združenje lesne in pohištvene industrije, Igor Milavec (igor.milavec@gzs.si)
- Združenje za tekstilno, oblačilno in usnjarsko predelovalno industrijo, Petra Prebil (petra.prebil@gzs)
- Obrtno - podjetniška zbornica Slovenije, Marjan Ravnik (marjan.ravnik@ozs.si)
- Trgovinska zbornica Slovenije, Mija Lapornik (mija.lapornik@tzslo.si)
- Slovenski avtomobilski grozd, Dušan Bušen (dusan.busen@acs-giz.si)
- Ministrstvo za zunanje zadeve, gp.mzz@gov.si (dr. Marjan Cencen, dr. Stanislav Raščan, Borut Mahnič, mag. Iztok Grmek),
- Veleposlaništvo RS v Washingtonu, Gorazd Renčelj (gorazd.rencelj@gov.si)